

«Ще не вмерла України і слава, і воля...»

У березні 2015 року виповнюється 200 років від дня народження Михайла Вербицького та 150 років із часу першого публічного виконання національного гімну. Відповідний указ підписав Президент України 12 січня цього року, повідомляє i-vip.info. «З метою належного відзначення 2015 року 200-річчя від дня народження автора музики Державного Гімну України Михайла Вербицького та у зв'язку з 150-ю річницею першого публічного виконання національного гімну «Ще не вмерла України і слава, і воля...», яке відбулося 10 березня 1865 року», – йдеться в указі.

Окрім проведення урочистостей з цієї нагоди, Кабміну доручено підготувати ювілейне друковане видання про історію створення Державного Гімну України та життєвого шляху авторів національного гімну; випустити нотні видання М.Вербицького, а також його музичну спадщину на компакт-дисках. Також буде викарбувана та введена в обіг ювілейна монета, випущена поштова марка і конверт на відзнаку 200-річчя від дня народження Михайла Вербицького.

<http://www.ukrinform.ua/>

«Душу й тіло ми положим

29 січня українська громадськість вшанувала пам'ять загиблих героїв у бою під Крутами 1918 року. Працівники та студенти Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя поклали квіти до скульптурної композиції «Курсантська шинель» та схилили голови у скорботній хвилині мовчання. Про далекі історичні події нагадала літературно-мистецька композиція, запис спогадів Аверкія Гончаренка, який керував боем під Крутами; 25 прізвищ загиблих захисників, які вдалося встановити; експозиція Меморіального комплексу та тематична виставка музею у штабному вагоні. В цей день на згадку про всіх полеглих за свободу України в міському Будинку культури відбувся творчий вечір «Герої не вмирають».

Крутянська сторінка історії і сьогодні надихає патріотів. Трагічна загибель студентів під Крутами стала символом жертовності в боротьбі за незалежну Україну. Ця дата є надзвичайно важливою для української нації, як частина її минулого. Про це говорили виступаючі, порівнюючи події 1918 року і сьогодення.

Січень 1918 року – це перша громадянська війна за історію України з доби Руїни. Досвіду суспільного протистояння не було. Для більшості українців російські солдати не були ворогами, бо більшовики ефективніше за Центральну Раду вели пропаганду серед населення. Не було і власного українського війська, а тільки збільшовичені полки. Так вважає старший викладач кафедри історії України та політології університету Геннадій Дудченко. – І тому я б не взявся порівнювати події того часу з теперішніми, – продовжив він. – Були абсолютно різні умови й обставини. І тоді, і тепер є патріотично настроєна молодь, яка відстоює інтереси батьківщини. І тоді, і тепер ми дорікаємо владі за непрофесійність армії, відсутність правильної інформаційної політики, тощо. Але це паралелі поверхові. Україна 1918 року – втрачена. Та Україна, яка є зараз – це зовсім інший світ. На мою думку, немає жодних зв'язків ні на рівні еліти, ні на рівні суспільства, ні на рівні громадських організацій. Звісно, ми, історики, намагаємось провести ланцюжки між минулим і сьогоденням. Відновити послідовність, показати, що ті чи інші явища мають своїм корінням більш глибокі історичні процеси. Але більшість із цих ланцюжків мають спекулятивний характер на рівні духовності чи міфів.

Учасник подій 1918 року Ігор Лоський у спогадах «Крути» дає таку оцінку: «Спомин про крутську трагедію мусить лишитись як грізне тементо нашого українського невміння організувати ті моральні сили, які в українстві є».

Але будемо оптимістами. Ми повинні об'єднатися і перемогти, бо інакше бути не може. Сьогоднішня молодь вже не є незрілим суспільством молоді Української Народної Республіки. Ми готові розбудувати нашу державність, відстоювати незалежність, волю, відроджувати традиції та оберігати слабкі паростки становлення нації 1918 року.

Олена ІВАНИЦЬКА

Колядки в грецькому виконанні

На честь Дня Соборності України міський голова Ніжина Анатолій Лінник поклав живі квіти до пам'ятника Тарасові Шевченку. До нього приєдналися громадські активісти та патріоти міста.

Шану Національній українській єдності віддав і представник Греції, куратор з освіти і культури при Генеральному консульстві Греції в місті Маріуполь пан Граварі Панайотіс. Пан консул перебував у місті з діловим візитом. Разом із міським головою, він теж поклав квіти до пам'ятника Кобзареві.

Грецький дипломат побував у Ніжинському училищі культури і мистецтв імені Марії Заньковецької. Він уважно переглянув мистецькі вироби вихованців навчального закладу. А святковий концерт так захопив пана Панайотіса, що він сам сів за піаніно і почав акомпанувати студентам, що виконували українські колядки.

Наш фланг у Мадриді

Українці Мадриду зібралися на площі Колумба для участі у віче під загальним гаслом на хвилі до Дня Злуки – «Боротьба за соборність і суверенітет України в 1918 – запораука нашої перемоги в 2015».

До організації заходу долучилися чотири громадські організації українців мадридського регіону – засновники неформального волонтерського об'єднання під назвою «Комітет допомоги українському війську»: Українська патріотична асоціація [УПА] «Воля» (Іспанія), Громадська організація «Українці Алкали» (Алкала-де-Енарес), Асоціація «Молода Україна» (Мадрид), Асоціація «За майбутнє України» (Мостолес).

Захід розпочався з молебню, котрий провів капелан УГКЦ – о. Володимир (Нейлюк) за участі протоієрея православної парафії Константинопольського патріархату в Мадриді – о. Костянтина (Трачука).

Після наголосу на важливості боротьби українців за суверенітет і держав-

ну єдність у 1918 році та історичній місії Акту Злуки УНР і ЗУНР 22 січня 1919 року, голова УПА «Воля» – Іван Вовк попросив вшанувати пам'ять тамтешньої людини-легенди – уродженця Тернопільщини Теодора Барабаша, життя якого обірвалося в Мадриді на 92-му році – 22 січня 2014 року. Як офіцер Першої української дивізії «Галичина», він воював на фронтах Другої світової та, після полону в Італії, добрався до Іспанії, де жив з 1946 року. Протягом свого життя в Іспанії Теодор Барабаш був активним лоббістом усього українського, сприяв консолідації української громади «четвертої хвилі» еміграції. Нагороджений президентом Віктором Ющенком орденом «За заслуги» III ступеня.

Присутній на вічі Радник Посольства України Олександр Прокоп'юк запросив до вшанування хвилююче мовчання жертв злочину в Маріуполі, скоєного терористами ДНР-ЛНР напередодні, та, зокрема, нагадав про оголошення Дня жалоби.

З окремими словами підтримки до українців звернувся лідер іспанської опозиційної правої партії «Національний Союз» – Педро Пабло Пеня. Він висловив солідарність українцям, що зі зброєю в руках виборюють право на свободу і територіальну цілісність своєї країни, відзначив їх велику жертву та побажав гідного та мирного життя у спільному європейському просторі, піддавши, водночас, критиці «псевдоцінності» Європейського Союзу у тій формі, в якій вони проявляються на практиці.

До мікрофона також запросили 74-річного пана Анатолія Трофім'яка – почесного члена УПА «Воля». Його внук Маркіян зараз у лавах Збройних Сил України несе службу в Маріуполі.

На завершення, співорганізатор згаданого волонтерського об'єднання – голова громади «Українці Алкали» Андрій Модрицький оголосив звіт про діяльність Комітету. «Якщо мені не вистачило духу поїхати в Україну і взяти в руки зброю, я роблю тут усе, що можу», – сказав він, пояснюючи мету започаткування цього руху у форматі Комітету, котрий діє з вересня минулого року та нині широко розвинутий.

Голова асоціації «Молода Україна» – Світлана Кметик закликала земляків і надалі бути небайдужими; звернула увагу, що можна і потрібно зробити набагато більше та додала: «Боляче дивитися, коли біля чергової скриньки пожертв люди проходять повз, відвертаючись... Живучи тут, у теплі, дати щось на Армію – це називається відкупитися, але навіть так стає легше на душі».

Близько сотні присутніх зібрали того дня на потреби Армії понад 800 євро. Крім цього, гість з Країни Басків – Геннадій

за нашу свободу...»

Белов привіз декілька посилок для українських вояків із теплими речами та білизною, котрі вже передані в Україну. Під час свого виступу, пан Белов визнав, що виріс у російськомовному середовищі, однак «поборов у собі москаля», самотужки вивчив і спілкується українською мовою. Зараз він – керівник осередку УПА «Воля» в Більбао та, разом із тамтешньою громадою, активно долучається до підтримки боротьби за волю України.

Цією акцією українська громада в Мадриді також долучилася до погодженого у світі дня підтримки визволення полоненої Надії Савченко.

Десятки «мадридських» українців провели ще один захід – пікетування представництва ЄС в Іспанії. Організатор дійства, голова громади «За права, честь і гідність українців в Іспанії» – Юрій Чопик ще раз висловив усі заклики щодо звільнення українських у в'язні совісті з путінських казематів.

Варто зазначити, що рік тому – 26 січня 2014 року, на тій же площі Колумба відбувся організований прихильниками ВО «Свобода» в Іспанії багатотисячний «євромайданівський» мітинг – чи не найчисельніший серед українців Євросоюзу. Будучи широко висвітлений у ЗМІ Іспанії залишився, однак, не почутий і не побачений в Україні. Того дня було зібрано і передано на потреби Революції Гідності в Києві 18 тис. євро, за що була отримана письмова подяка від тодішнього коменданта Майдану – Андрія Парубія.

<http://svitua.org/>

Чехи проти Путіна

Кілька десятків людей вийшли на Старомнецьку площу в самому серці чеської столиці, щоб висловити своє ставлення до політики президента РФ Володимира Путіна щодо України. Про це передає VIDIA з посиланням на [twitter](#) журналіста Ольги Мальчевської.

Ця акція є частиною триденного чеського Майдану проти приїзду Володимира Путіна в Чехію та проти політики

щодо України чеського президента Мілоша Земана.

Активісти розтягнули на площі великий банер із зображенням президента РФ, домалювавши йому вуса, схожі на ті, які носив Адольф Гітлер. Біля цього банеру присутні шикувалися у «живі» послання до Путіна та до України.

Люди тримали в руках плакати з гаслами на зразок «Геть колаборантів і зрадників». А також збирали підписи проти політики Володимира Путіна та Мілоша Земана в українському питанні.

Вінніпег із Маріуполем

У Вінніпезі близько трьох десятків молодих людей вийшли на акцію пам'яті жертв російської агресії, які загинули від обстрілів Маріуполя 25 січня. Про це повідомляє VIDIA з посиланням на [Facebook](#)-сторінку канадського кореспондента Norbert K. Iwan.

Акція відбулася біля будівлі Законодавчої асамблеї Манітоби. Люди принесли з собою лампадки, українські прапори та плакати з написом «Вінніпег з Маріуполем» і «Маріуполь».

Одночасно голова Конгресу Українців Канади засудив обстріл Маріуполя проросійськими бойовиками та вкотре закликав визнати самопроголошені утворення «ДНР» та «ЛНР» терористичними організаціями, а Росію, яка «командує, координує і постачає цих терористів», – державним спонсором тероризму.

«Цей ганебний напад на невинних людей терористів так званої «ДНР» під-

креслює жорстокість та порочність, з якою Російська Федерація веде війну проти України», – цитує його заяву канадський журналіст.

Альона САВЧУК

На коліна перед героями

Коли Україна в біді – українці всьому світу гуртуються, щоб простягнути їй руку допомоги і плечем до плеча протидіяти ворогу. Коли в біді жінка, що в собі втілює всю мужність, відвагу і незламність духу українського народу, то на її захист піднімається весь світ!

5 січня в соцмережах стартувала акція FREESAVCHENKO. Українці Риму в числі перших вийшли на площі старовинного міста в підтримку Надії Савченко. 11 січня Оргкомітет Євромайдану Риму та Конгрес Українців в Італії провели першу акцію протесту проти незаконного утримування Надії Савченко в заточенні.

Крім поширення у всіх медіа-ресурсах інформації про Надію Савченко серед українців Італії був розпочатий флешмоб: «зміни аватарку – звільни Надію», який продовжується. Щонеділі з центральних площ міста лунають заклики: «Звільнити Надію Савченко».

До акції активістів рішучим чином під'єдналось Посольство України в Італії. Працівники посольства передали звернення Українських громад Італії до парламентарів і провели кропітку роз'яснювальну роботу, після якої депутати звернулися до Міністерства закордонних справ Італії, Прем'єр-міністра та депутатів Європарламенту про прийняття негайних

заходів для визволення депутата Надії Савченко, яка незаконно утримується в Російській в'язниці.

Під час акції було підтримано і пропозицію польських українців «Посади для Надії парк», під час якої в різних містах світу були обрані й перейменовані в честь Надії парки, сквери та вілли. В основному ними стали парки поблизу російських Посольств та ті, в яких безпосередньо вони розташовуються.

<http://svitua.org/>

З цікавістю в очах і фатапаратами в руках

Однією із принад університетського курсу для майбутніх редакторів-видавців «Вступ до спеціальності», який упродовж багатьох років викладаю за власною авторською програмою, є виїзне практичне заняття. Зазвичай обираю невелике й недалеко від Києва містечко, в якому була б і корисна для знайомства та доброзичлива для співпраці із навченими студентами редакція чи видавництво, і цікаві для пізнання та виховання об'єкти краєзнавчого характеру.

Після вдалих виїздів до Переяслава-Хмельницького, Фастова, Макарова та Броварів надійшла черга й до Ніжина.

Відразу хочу зауважити, що саме це, ніжинське, виїзне практичне заняття, виявилось найбільш результативним за набутими моїми вихованцями знаннями та позитивними емоціями. І це завдяки небайдужості та вмінню захопити розповідями про справу, яку любиш, двох унікальних ніжинських навчителів-патріотів, моїх щирих колег та однодумців – Олександра Сергійовича Морозова та Надії Петрівни Онищенко.

Олександр Морозов остаточно влюбив моїх київських вихованців у її величність – Книгу. Бо показав і оживив своєю захоплюючою розповіддю справжні скарби з Музею рідкісної книги бібліотеки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, яких не віднайдеш навіть у найбільших київських книгозбірнях.

Нечуваний і небачений досі калейдоскоп різноманітної інформації про Ніжин, його славний університет, його вражаючі пам'ятки і пам'ятники розкрила журналістка Надія Онищенко. Досі про неї студенти знали з її численних публікацій у київській пресі з українознавчої проблематики.

Практичне завдання «Ніжин очима київських студентів» мої вихованці виконували охоче. У цих розсипах думок, вихлюпнутих із зворушених юних душ, – щирість і захоплення, вдячність і спонукка глибше пізнавати себе і наш дивовижний український світ.

Із давнім пістетом до мого рідного Ніжина та вдячністю ніжинським колегам за гарну співпрацю і обіцянку приїхати ще раз –

Микола ТИМОШИК,
доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри
видавничої справи та мережевих видань
Київського національного університету культури і мистецтв

Подорожі – це завжди неймовірно цікаво, а подорожі з рідною групою – це ще й весело. Пісні в електричці, щирий сміх, прогулянки тихими осінніми вуличками, пізнавальна екскурсія, Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя, картинна галерея, незабутні спогади та гарні враження – все це очікувало на київських студентів у Ніжині. Чи то через цікаві розповіді нашого екскурсовода, чи то через теплу осінню погоду, та атмосфера в місті панувала просто неймовірна. В очах кожного студента можна було побачити якусь іскру, що не покидала нас упродовж усієї подорожі. Окрім різних цікавинок, кожен із нас захопив із собою з цього чудового міста купу вражень. Когось вразила бібліотека з старовинними книжками, когось осінній парк чи картинна галерея, а хтось просто насолоджувався прекрасним та спокійним містом. З Ніжина ми поверталися трошки стомлені та щасливі, заряджені неймовірною енергією на багато тижнів уперед. Про цей чудовий осінній день нам будуть нагадувати безліч фотографій та теплих спогадів.

Христина НАСИРОВА

Коротке життя Гоголя — пристрасті, тиша, дивна гра в його музеї

Усі знають Гоголя як прозаїка, драматурга, критика, творця «Мертвих душ», інших творів, людину, що підкорила світ своєю неповторністю. Непідкупно та талановито увірвався в історію, творячи пристрасно та беззаперечно якісно. Та хто асоціює цього письменника, як персону, маючу захоплююче особисте життя?

Ким був Микола Гоголь у звичайні дні, буденній вічності? Ось тут і починається розуміння його як особистості, як скромного пазлу дивних кіл суспільства того часу. Ми починаємо дослідження, вилазки в нетрі душі вічного письменника.

Гоголь був хіпі: сором'язливим, тихим, трепетним хлоп'яком, котрий так боязко поводив себе в товаристві дівчат. Він тікав одразу ж, як помічав нову людину в компанії. Письменник завжди носив із собою солодоші, бо любив «гризти» щось протягом доби. Після підрахунків вартості його власних речей нарахували суму, ледь рівну сорока семи рублям за мірками того часу. Це скромна, спокійна, навіть трохи депресивна особистість із феноменальною пам'яттю та надривними роздумами, викладеними на папір.

Критик вражає своїм талантом та волею. Це людина, котра за власними принципами відмовилась від прийняття їжі. Очевидно, ця дивність стала однією з причин передчасної смерті визначного письменника.

Незважаючи на дрібні деталі, Гоголь прожив повне, насичене, пристрасне, варті похвали життя. Він працював протягом багатьох років, критично ставився до будь-яких власних надбань (щойно написаних творів), жив за особистими принципами та правилами, котрі наслідував у щоденному житті. Його індивідуальність, збірки творів варті гучних оплесків. Отож, аплодисменти письменнику!

Юлія ЛАПУШАНСЬКА

Старовинна Безбородька

Картинна галерея – одна з вражаючих та найцінніших пам'яток художнього доробку в Україні. Це єдина галерея в Україні, що створена на базі університету. Вона має три зали, в яких представлений живопис різних епох.

В одному знаходяться картини відомого українського художника ХХ століття Сергія Шишка. Він довгий час не переривав зв'язків із Ніжином. Шишко, вже будучи відомим майстром пензля, часто бував тут і був ініціатором та організатором виставок картин. Зрештою, свою колекцію полотен він подарував місту. Це зібрання художника вважається найбільшою неприватною колекцією картин, що знаходиться в гале-

реї Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Тут презентовано 36 творчих робіт Сергія Шишка. Здебільшого це оптимістичні пейзажі різних пір року в стилі імпресіонізму – весняні полотна є неперевершеними в зображенні могутності життєвої сили, а також картини, в яких відображена вся атмосфера міста Києва. «На балконі» представляє ще один цикл робіт. «Натюрморти квітів» вражають пишністю, яскравістю, різноманітністю барв.

Дві наступні зали схожі за своєю тематикою та епохою. Це картини із власної родинної колекції почесного попечителя Олександра Кушелева-Безбородька, які він подарував університету 1845 року з нагоди святкування 25-річчя з дня відкриття Гімназії вищих наук.

Картини відображають живопис епохи Ренесансу: зображення біблійних та релігійних мотивів, головною постаттю яких є людина. Атмосфера полотен сповнена духовністю, світлістю та теплою, яка передається безпосередньо через образи. Тут ви можете познайомитися з творчими здобутками відомих майстрів: Рубенса, Ван-Дейка, Рафаеля Санті, Мікеланджело Буонаротті, Гвідо Рені, а також Карла Брюллова, Аполлона Мокрицького, Олексія Ківшенка та інших знаних художників.

Можна сказати, що це безцінний скарб культури не тільки університету, а й самого міста. Це яскрава сторінка художнього доробку справжніх майстрів пензля, яка стала культурним центром та історичною пам'яткою України.

Марія БОРСУК

Раритети

Я б хотів розповісти про Музей рідкісної книги імені Г. П. Васильківського – цінне музейне зібрання рідкісних книг і рукописів у місті Ніжин Чернігівської області, що діє на базі бібліотеки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Це єдиний Музей книги в регіоні, що на високопрофесійному рівні комплектує колекції унікальних старовинних видань ХVІ — початку ХХ століття, досліджує їх, зберігає та реставрує. Музей рідкісної книги розміщений на другому поверсі старовинної будівлі колишнього купецького зібрання, де зараз знаходиться фундаментальна бібліотека Гоголевого вишу. Історія розповідає, що початок формування книжкових зібрань Ніжинського університету сягає першої чверті ХІХ століття і тісно пов'язаний з іменами засновників Ніжинської Гімназії вищих наук братів Олександра та Іллі Безбородьків. З нагоди відкриття в Ніжині 1820 року навчального закладу, нащадок родини Безбородьків, відомий меценат та його почесний попечитель граф О. Г. Кушелев-Безбородько подарував Гім-

назії перші 2500 томів книг російської та європейської літератури ХVІІІ — початку ХІХ століття з родинної бібліотеки. Згодом фонди поповнювали нові надходження від різноманітних благодійників, спеціальна література, навчальні посібники, передплатні та періодичні видання. Інколи музей своїм коштом купував потрібні і давні рукописи.

Ця екскурсія найбільше запам'яталася багатьма цікавими фактами з історії існування бібліотеки і великою кількістю захоплюючих експонатів-книжок з багаторічною історією і вишуканими обкладинками. Палітурка, зазвичай, прикрашалася золотом або розмальовувалася, сторінки також прикрашалися орнаментом, і на їх виготовлення витратилося дуже багато часу, тому мати книжки могли тільки заможні люди. Деякі унікальні рукописи впродовж 1930—1950-х років вилучалися з Ніжини і тепер перебувають у фондах Інституту рукопису Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського, бібліотеки Київського національного університету імені Тараса Шевченка та інших наукових центрів України.

Власне, сучасний ніжинський Музей рідкісної книги був створений 1985 року з ініціативи тодішнього ректора Ніжинського державного педінституту Федора Степановича Арвата та директора бібліотеки Наталії Олександрівни Ленченко на базі унікальних книжкових зібрань університетської бібліотеки. Від 1986 року музей носить ім'я одного з учасників його створення доцента Григорія Петровича Васильківського (1905-1986). У музеї, який знаходиться на другому поверсі, у двох невеликих залах представлено понад 11 800 експонатів. Про більшість із них нам розповів директор бібліотеки Олександр Сергійович Морозов, а особлива гордість музею це експонат, книга-рекордсмен – запрестольне Євангеліє 1689 року з Ніжинського Благовіщенського монастиря, подарунок рідного брата Стефана Яворського – Федора. Це величезного розміру фоліант, що важить майже 18 кілограмів. Деякі сторінки цього унікального видання від руки розфарбовані кольоровими фарбами, заголовки – визолочені. Проходячи і роздивляючись книги на полицях, на стелажах і під склом, я дивувався, як з такими важкими книжками вправлялися школярі, адже вони лише своїм виглядом навіювали смуток і були схожі на шматок граніту в обкладинці (за вагою).

Бібліотеку відвідали багато вчених із різних країн світу, і книга вражень рясніє видатними й відомими іменами. Мають можливість ознайомитися з працями давніх авторів і сучасні дослідники.

Олександр ГАРАЧКОВСЬКИЙ

ЮВІЛЕЇ

Поезія - це прекрасна мудрість

Скільки б він ще написав, яких би висот досягнув у поезії і прозі, якби дожив до поважного віку! Але він сам напроорокував собі долю, написавши в день двадцятиліття 8 січня 1955 року:

**Не докорю ніколи і нікому,
Хіба на себе інколи позлось.
Що в двадцять літ в моєму серці
етома,
Що в тридцять – смерті в очі
подивлюсь.
Моє життя – розтрошене корито,
і світ для мене – каторга і кліть...
Так краще в тридцять повністю
згоріти,
Ніж до півсотні потихеньку тліть.**

За 28 років життєвого горіння Василь Симоненко встиг більше, ніж багато митців його покоління, які живуть і тепер.

Його літературний здобуток засяяв на небосхилі української літератури яскравим сонцем, яке висвітлює вартісні скарби непоборимого духу українського народу. Його поезія і проза сприяли піднесенню нашої літератури, поряд із творами кращих поетів сучасності заявили про Україну, як про державу з великим людським потенціалом, із незмірними інтелектуальними можливостями.

І хоча автор називає себе в щоден-

никах «поетом таким собі», та твори його, на думку науковця Володимира Гончаренка, напоєні високим життєстверджуючим оптимізмом, живуть і шануються людьми, як дорогоцінне надбання духовної культури. Окремими виданнями вийшли книги поезій Василя Симоненка «Тиша і грім» (1962), «Земне тяжіння» (1964), «Поезії» (1966), «Избранная лирика» (1968), «Лебеді материнства» (1981), «Поезії» (1984), «Народ мій завжди буде» (1990), «У твоєму імені живу» (1994); казки «Цар Плаксій та Лоскотон» (1963), «Подорож у країну Навпаки» (1964); збірка новел «Вино з троянд» (1965), «Півні на рушниках» (1992), «Ти знаєш, що ти – людина» (2001). Остання збірка віршів, сонетів, поем, казок і байок – перше в Україні найповніше видання поетичних творів Василя Симоненка. До книги увійшло багато поезій, які з тих чи інших причин раніше не публікувалися. Упорядник Гончаренко відшукав і включив до збірки навіть ті твори, що були написані поетом на замовлення редакцій газет та журналів і мали певне політичне забарвлення, як того вимагала тодішня номенклатурна ідеологія і які сам поет часто підписував псевдонімами.

Так пишуть і говорять про українського поета сьогодні, а з 1966 по 1981 рік його творів не перевидавали. Поезія Симоненка була прапором тих десятиліть у боротьбі з номенклатурною тиранією, і така сміливість не минала безкарно. Під заборону потрапляють його політично і соціально найгостріші твори «Некролог кукурудзяному качанові, що згнів на заготпункті», «Прирученім патріотам», «Курдському братові», «47-й рік» тощо, які перечитували в рукописах. У той час, коли полохливі патріоти славословили і розроджувалися романами з приводу кожного чергового «заходу» комуністичної партії, що мусив остаточно ошчасливити колгоспне селянство, Василь Симоненко написав «Злодія».

**Дядька я вбити зневагою мушу,
Тільки у грудях клекоче гроза:
Хто обікрав, обскуб його душу?
Хто його совісті руки зв'язав?
Де вони ті – відгодовані й сірі,
Недорікуваті демагоги і брехуни,
Що в'язи скрутили дядьковій вірі,
Пробираючись в крісла й чини?
Їх би за ґрати! Їх би до суду!
Їх би до карцеру за розбій!
Доказів мало? Доказом будуть
Лантухи вкрадених вір і надій.**

12.10.1962

Не ці, але теж блискучі поезії Василя Симоненка я почула від учительки російської мови й літератури Марії Антонівни Литвиненко на початку 70-х років. Ні, тоді їх не вводили до шкільної програми. Наша розумна наставниця, випускниця Львівського університету, заворожувала нас українською поезією факультативно. І це від неї я довідалася, що Василь Андрійович Симоненко народився 8 січня 1935 року в с. Біївці Лубенського району Полтавської області в селянській родині. 1942 року хлопчик починає вчитися в Бієвецькій початковій школі, 1946 року продовжує навчання в п'ятому класі Єньківської семирічної, а з 1947 до 1952 року – у Тарандинцівській середній школі, яку закінчує з відзнакою. Мама поета Ганна Федорівна Щербань згадувала, що віршувати Василько почав ще в 7-8 років. Як і багатьом дітям війни, йому дуже хотілося стати льотчиком. Про це і один із перших віршів. А ще про маму, яка виховувала його сама без батька. Школярем Василь Симоненко був активним учасником літературного гуртка. І мама, і вчителі відзначали його літературні здібності і, очевидно, вони й спонукали до вступу на факультет журналістики Київського державного університету імені Т. Г. Шевченка. На студентські роки (1952-1957) припадають перші поетичні спроби в університетській багатотиражці «За радянські кадри»,

де майбутній журналіст вів рубрику «На літературному Парнасі».

1956 року талановитого студента-практиканта, вже переддипломника, помічають у редакції газети «Черкаська правда» і запрошують на посаду літпрацівника. Згодом він керує відділом пропаганди молодіжної газети «Молодь Черкащини». Тут Симоненко підтримує творчі зв'язки з місцевою літературною молоддю, пробує власні сили в прозі; готує збірку новел, яка вийде у Львівському видавництві «Каменярь» після смерті під назвою «Вино з троянд». 1 грудня в черкаській обласній газеті була надрукована його добірка з чотирьох віршів. А згодом з'являються твори поета і в інших виданнях, зокрема – в альманасі «Дніпрові зорі».

Пригадую маленьку збірку, з якої я захоплено вчила напам'ять «Лебеді материнства», «Ікс плюс ігрек», «Не вір мені, бо я брехать не вмію...» І навіть читала їх на одному з конкурсів. У такий спосіб учителька залучала нас до української поезії і виховувала гарний літературний смак.

«Тиша і грім» – перша і єдина прижиттєва збірка Василя Симоненка, в якій поєдналося епічне й драматичне. В їхньому симбіозі виявляється суть його поетики. Так написав про митця Василь Стус. Син села, він був вихований на епосі степу. Цьому степові ніколи не бракувало драматизму.

Поруч із визрілим:

Синиця в шибку вдарила

крильми,

Годинник став. Сіріють німо

стіни.

Над сизим смутком ранньої зими

Принишки хмари, мов копиці

сіна.

Іде грозове грімкотіння:

**Народ мій є! Народ мій завжди
буде!**

**Ніхто не перекреслить мій
народ!**

**Щоцезнуть всі перевертні й
приблуди**

І орди завойовників-заброд!

Автор «Тиші і грому» мав добру поетичну школу і мужню душу. Коли деякі його ровесники, стаючи в позу, відшукували для себе модерних метрів, то Симоненко повертався спраглим лицем до гнівної музи Шевченка. Поет рано збагнув, наскільки серйозно і

відповідально треба ставитися до теми, до слова, до свого покликання.

Коли говорити про першу збірку в цілому, то в ній забагато вистояної тиші. Ця тиша бубнявіє од тривоги. Так вважає Василь Стус. Але вже заходить на грозу. «Земне тяжіння» – це вже громова територія. Вона вибухнула на хвилі настроїв хрущовської доби, отруєної повільним наступом реакції. Для багатьох ця маленька книжечка прийшла, як перший стукіт, що будить совість. Адекому вона була талісманом, з яким можна було переступати кордон забороненої ідеологічної зони. З нею можна було бомбардувати сталінські bastiони.

Уже народ – одна суцільна рана,

Уже від крові хижіє земля,

і кожного катюгу і тирана

уже чекає зсукана петля.

Поступово мужніє почуття громадянина-поета, що від обов'язкового імперативного «ми» йде до усвідомлення свого добровільного індивідуального обов'язку. Він підноситься до почуття власної людської значущості й неминущості, до усвідомлення цінності людського життя, до власної самодостатності й тихості.

Ти знаєш, що ти – людина?

Ти знаєш про це чи ні?

Усмішка твоя – єдина,

Мука твоя – єдина,

Очі твої – одні.

16.11.1962

Василь Симоненко – багатоплановий. Він виписувався на цікавого лірика, трибуна, влучного сатирика, безжалюгідного аналітика. Його роздуми над сучасним світом пробиваються в найнесподіваніших місцях, вражаючи нас своєю влучністю і глибиною. Він може малювати природу, ділитися дитячими спогадами, писати альбомні вірші – але за пульсом цих поезій можна відчутти навколишнє. Сучасність – найхарактерніша його риса.

У творчому доробку Василя Симоненка більше 100 сатирично-гумористичних творів, кілька байок написаних у традиційній класичній формі. Симоненко став явищем більшим за його власний доробок. Він сподівався на довгу творчу дорогу, яку він уже віднайшов.

На думку Івана Дзюби, Василь

Симоненко починав з плитких сентенцій, а прийшов до філософсько-політичного думання, до творення ідей, до поезії як арени самостійного мислення. Від газетярського моралізування він ішов до високої публіцистичності, до політичної лірики шевченківського зразка.

Симоненко належав до числа тих, хто гостро відчував зв'язок національної ідеї з усіма загальнолюдськими цінностями, з поняттям людської гідності, честі й совісті, з поняттям особистої та соціальної етики й справедливості. Саме ці поняття й привели його до національної ідеї, до нового усвідомлення України.

Україно! Ти моя молитва,

Ти моя розпука вікова...

Гримотить над світом люта

битва

За твоє життя, твої права.

26.12.1961

– До нестями ненавиджу казенну, патентовану, відгодовану мудрість, – записав поет у щоденнику «Окрайці думок» 21.10.1962 року. – Якими б цитатами бездари не підпирали свою розумову стелю, вона, однак, занижка для нормальної людини. Як простір немислимий без руху, так поезія немислима без думки. Що то за простір, коли в ньому не можна рухатися? Яка то поезія, коли вона не мислить? Поезія – це прекрасна мудрість.

Шістдесяті роки для Василя Симоненка – час зрілого творчого злету. В країні, в якійсь мірі, відбувається переоцінка цінностей. Але поет, очевидно, перейшов допущену межу. За ним стежать. Незадовго перед смертю 14 грудня 1963 року його нещадно побили.

Україна широко відзначила 60-річчя від дня народження Василя Симоненка. Поетові посмертно було присуджено Національну премію України імені Тараса Шевченка. Його творчість невідкладна часу. Він став нашою гордістю, нашою невмирущою історією. Виграняючи у своїх творах трагічну долю свого народу, викарбував пам'ятник сучасника тривожної епохи.

Василь Симоненко близький тим, хто любить свій народ, свою Батьківщину. Його ідеали стають нашими ідеалами.

Надія ОНИЩЕНКО

Білоруський вінок Кобзареві

*Україно! Україно!
Нелько моя, нелько!
Як згадаю тебе, краю,
Заплаче серденько...*

Ці рядки Тарас Григорович написав у Санкт-Петербурзі 1838 року. Шевченкова туга виявилася співзвучною душевним переживанням українців, які мешкають нині в Білорусі. В рік 200-ліття з дня народження Кобзаря його пророче слово згуртувало їх за кордоном етнічної Батьківщини.

Ще за рік до ювілею члени Мінського громадського об'єднання українців «Заповіт» зініціювали проведення круглого столу «Т. Г. Шевченко і вплив його творчості на духовний світ слов'янських народів». Організаторів, а це: Посольство України в Республіці Білорусь, Товариство дружби «Білорусь - Україна», підтримали науковці Білоруського державного університету, Інституту Білоруської мови і літератури НАН Білорусі, Білоруського державного технологічного університету та Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова, краєзнавці. В лютому 2013 року в Національній бібліотеці Білорусі вони вголос читалися, як властиве йому почуття

подиху часу за незбагненою закономірністю набуло сенсу вічності. Духовний універсалізм його ідеї, стверджували вони, розрісся до вселюдської ідеї перемоги добра над злом, а часове сягав як глибин минулого так і пророчої візії майбутнього.

Учасники заходу переглянули виставку творів Кобзаря, літературу про його творчу спадщину, книги відомих білоруських поетів – перекладачів поезії українського генія на білоруську мову.

А в Мінському державному Па-

твори Шевченка звучали англійською і польською мовами. 40 кращих малюнків із представлених 140 експонувалися в палаці протягом трьох тижнів.

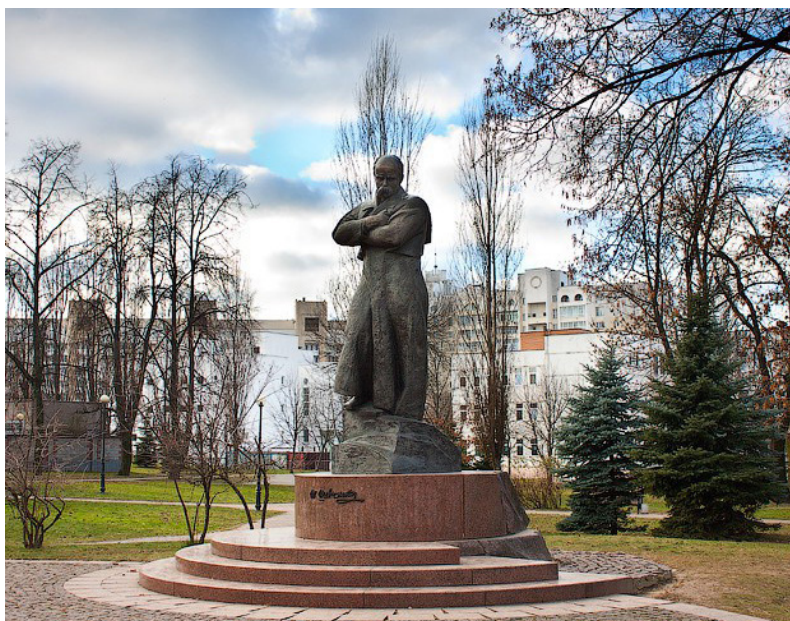
Дипломанти I і II конкурсів взяли участь у святковому концерті з нагоди ювілею Тараса Шевченка, який відбувся в Посольстві України в Республіці Білорусь. Присутніх привітав Надзвичайний і Повноважний Посол України в Республіці Білорусь Михайло Єжель.

У день народження видатного

сина українського народу українці Білорусі зішлись біля пам'ятника йому в Мінську, а також в селі Корековці на Вілейщині біля каплиці-пам'ятного знаку Тарасові Шевченку й Едварду Желіговському. Відомий білоруський письменник, драматург, літературознавець і перекладач віршовано звертався «До брата Шевченка» в березні 1858 року. А через рік Тарас присвятив йому «Подражаніє Едуарду Сові».

Про ці події повідомила у спеціальному випуску громадсько-політична газета «Українець в Беларусі», яка виходить з 2001 року як орган Білоруського громадського об'єднання українців «Ватра». А редагує її голова МГОУ «Заповіт» заслужений працівник культури України Галина Калюжна.

(Вл. інф.)

Пам'ятник Тарасові Шевченку в Мінську

лаці дітей і молоді нагороджували юних декламаторів і художників – переможців II Мінського Шевченківського конкурсу. Журі відзначило, що порівняно з першим, що відбувся п'ять років тому, значно зріс рівень майстерності виконавців. Вперше

Засновник – Ніжинський державний університет імені Миколи Гоголя
Реєстраційне свідоцтво
№ 352-24ПР, серія ЧГ,
від 6 березня 2007 року
Розрахунковий рахунок: код 021125668
р/р 25223003000 в МФО 853592
(для Центру гуманітарної співпраці з українською діаспорою)

Склад редакції:

Бойко О.Д., докт. політ. наук, проф.,
Мельничук О.В., докт. фіз.-мат. наук, проф.,
Астаф'єв О.Г., докт. філол. наук, проф.,
Михед П.В., докт. філол. наук, проф.,
Онищенко Н.П., чл. Нац. спілки журн. України,
Самойленко Г.В., докт. філол. наук, проф.,
Стребкова І.О.
Макет та верстка - Іваницька О.І.

Адреса редакції:

Центр гуманітарної співпраці
з українською діаспорою
кімната 210
вул. Крапив'янського, 2,
м. Ніжин, 16602, Україна
Тел./факс: (04631) 7-19-59
E-mail: ukr_diaspora@ukr.net,
ndu_diaspora@mail.ru

<http://ndu.edu.ua/index.php/pidrodzily-2/vidannya-ukrajinskij-dim>